

TOTEM

Tidsskrift ved Religionsvidenskab,
Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Nummer 38, efterår 2016
© Tidsskriftet og forfatterne, 2016

Bacheloropgave

En undersøgelse af diskurser i flygtningedebatten

Af stud. mag.
Katrine Hartmann Andersen

Indhold

Indhold	2
Abstract	3
Indledning	4
Teori	5
Norman Fairclough	5
Jonathan Haidt	7
Rogers Brubaker, Mara Loveman & Peter Stamatov	8
Hypoteser	10
Metode	11
Den udvalgte empiri	12
Behandling af empiri	13
Analyse	15
Diskussion	19
Empiri og teori	19
Empiri og metode	21
Gjorde billedet en forskel?	21
Konklusion	23
Litteraturliste/pensumliste	24
Empiri: Kommentartråde fra Facebook	26
Bilagsliste	27

Abstract

The aim of this study is to investigate if the picture of the boy Aylan Kurdis who drowned fleeing from Syria, changed the discourse in the debate about refugees and our very approach to them, as several media outlets have claimed. I have constructed hypotheses about our arguments and approaches from before and after the publishing of the picture, respectively. They are based on Jonathan Haidt's theory about morality, including the two moral intuitions: The individualizing approach and the binding approach (last-mentioned focuses on groups), and based on the article "Ethnicity as cognition" by Rogers Brubaker, Mara Loveman and Peter Stamatov, which focuses on how we categorise each other as us and them. My main hypothesis is that there was a negative discourse against refugees in the debate before the picture was published, but that the picture has such a moral impact that the discourse becomes more positive. My empirical data constitutes comments from Facebook before and after the picture, and they comment on posts about refugees in Europe. Through coding and analysis based on Norman Fairclough's discourse analysis, I have investigated my hypotheses. The results are not as expected, as there are only few tendencies. One of them is that more people use the individualizing approach after the picture, which means the focus on individuals as the locus of moral value rises. Another one is that people using the individualizing approach are more positive towards refugees, and people using the binding approach are more negative towards refugees. However, it is only tendencies and this investigation does not indicate major changes in the debate from before until after the picture.

It might simply be because there are no changes, but it may also be a result of the methods I have used or because the picture is so intense and severe, that we cannot cope with it.

Indledning

Ved udgangen af 2014 var 59,5 mio. mennesker på flugt verden over. 51% af dem var børn, mens en femtedel af verdens flygtninge og internt fordrevne er fra Syrien (Røde Kors 2015). De flygter fra borgerkrig og Islamisk Stat, og mange forsøger at komme til Europa i håbet om en sikker tilværelse. Der er endnu ikke endelige tal på hvor mange flygtninge, der er kommet til Danmark i år, men i 2013 søgte 7.557 personer asyl i Danmark, og det tal steg i 2014 til 14.792 personer (Udlændingestyrelse 2015, 2). Flygtningestrømmen vokser, og debatten om de mange flygtninge er fortsat stor.

02.09.15 skyllede liget af den 3-årige dreng, Aylan Kurdis, op på en strand i Tyrkiet. Han druknede, da han med sin familie flygtede fra krigen i Syrien. Billedet af drengen¹, der ligger livløs i vandkanten, er gået verden rundt, og det er blevet et symbol på den nuværende flygtningekrise (Pedersen 2015). Han er én druknet dreng blandt mange, men flere medier, bl.a. DR, skrev, at dét billede kunne blive et vendepunkt i flygtningedebatten, fordi det gav os et ansigt, et navn og en konkret historie at forholde os til (ibid.). Jeg ønsker at undersøge, om et enkelt billede kan indvirke på menneskers holdning til flygtninge. Opgaven har derfor til formål at undersøge diskurser i en del af flygtningedebatten. Jeg vil undersøge, hvorvidt det konkrete billede påvirker os i en sådan grad, at vi ændrer argumentation og holdning til flygtninge, og om billedet dermed har ændret den generelle flygtningedebat. Herunder vil jeg belyse, om vi mennesker fokuserer på, hvad der er bedst for hver enkel flygtning, eller hvad der er bedst for Danmark som samfund, samt om religionens rolle i debatten har ændret sig fra før billedet af Aylan Kurdis til efter. Det vil jeg undersøge med udgangspunkt i en hovedtese om, at der skete en ændring af diskursen i flygtningedebatten, efter billedet blev vist i medierne. Mens jeg forventer, at debatten var præget af en negativ diskurs over for flygtninge før billedet, forventer jeg, at diskursen er blevet mere positiv over for flygtninge efter billedet, fordi det rører os mennesker og derved får os til at ændre holdning. Samtidig efterprøver jeg mediernes påstand om en ændring af diskursen i flygtningedebatten (ibid.).

Jeg opstiller en række hypoteser, der danner ramme for min undersøgelse. De tager udgangspunkt i tre teorier, som jeg derfor først vil gøre rede for.

- a) Norman Fairclough og den kritiske diskursanalyse danner grundlag for at tale om diskurser i debatten og for den konkrete undersøgelse, idet analysemodellen

¹ Se bilag A.

forholder sig til den konkrete tekst, produktion og læsning af teksten samt det sociale rum, det udspiller sig i.

- b) For at forstå de moralske aspekter i flygtningedebatten anvender jeg Jonathan Haidts teori om moral, herunder de moralske domæner, der er i alle menneskers natur, og hvorvidt vi tænker på individets eller på gruppens bedste, når vi argumenterer moralsk.
- c) Rogers Brubaker, Mara Loveman og Peter Stamatov belyser i artiklen “Ethnicity as cognition” den måde, hvorpå vi kategoriserer mennesker ud fra bl.a. etnicitet samt konsekvenserne af at kategorisere hinanden.

De tre teorier kan forklare, hvorfor vi har særlige holdninger til hinanden, og de kan derfor belyse problemstillingen og hypoteserne. For at kunne be- eller afkræfte hypoteserne vil jeg undersøge en række variabler, bl.a. hvorvidt debatten handler om, hvad der er bedst for individet eller for samfundet som en gruppe, og hvordan fem udvalgte diskurser (etisk, religiøs, politik, juridisk og etnisk/national bruges) bruges. Empirien udgøres af kommentartråde fra DR Nyheder og TV 2 Nyhedernes facebooksider. Valget af kommentartrådene begrundes jeg i metodeafsnittet, hvor jeg også præsenterer dem samt præsenterer behandlingen af dem. Derpå følger en analyse af undersøgelsens resultater, der vil blive holdt op mod hypoteserne. Med afsæt i teorien diskuterer jeg resultaterne, herunder hvorfor vi mennesker argumenterer, som vi gør i flygtningedebatten, hvorfor der potentielt sker ændringer i diskursen efter, at billedet af Aylan Kurdis bliver vist, samt hvordan metoden kan have påvirket resultaterne. Jeg vil desuden diskutere resultaterne ift. en undersøgelse, foretaget af European Journalism Observatory, om internationale mediers dækning af flygtningekrisen før og efter billedet. I konklusionen samler jeg op på opgavens dele.

Teori

Opgavens teoretiske fokus er (a) diskurser, der bl.a. rummer (b) moralske forestillinger, der relaterer sig til (c) vores basale forståelse af grupper. Disse følger der nu en redegørelse af.

Norman Fairclough

Diskurs er den måde, hvorpå vi taler om og forstår verden. Diskurser er dermed sproget i brug, og med diskurser kan vi skabe og forandre vores omverden (Jørgensen & Phillips 2010, 9). Fx kan en religiøs diskurs handle om og argumentere ud fra religion.

Jeg vil undersøge, hvorvidt der sker diskursive forandringer i flygtningedebatten i en tid, hvor flygtningestrømmen tager til. Jeg tager udgangspunkt i Faircloughs kritiske diskursanalyse², der opstiller metoder til at undersøge forholdet mellem den diskursive praksis og de udviklinger, der måtte finde sted i kulturelle og sociale sammenhænge (ibid., 72). Jeg anvender hans teori som en guide, hvor jeg bruger de elementer, jeg finder af betydning for netop denne undersøgelse. Af samme grund fremlægger jeg kun de dele af analysemodellen, der forholder sig til en tekst, konteksten, i hvilken den produceres og konsumeres, og det sociale rum. Netop den del kan anvendes på min empiri: Kommentarer der skrives og læses på Facebook i forbindelse med opslag om flygtninge.

Fairclough ønsker med den kritiske diskursanalyse at bidrage med en metode til at undersøge ændringer i sproget samt den sociale og kulturelle verden (Fairclough 2010, 1). Det er centralt, at forholdet mellem diskurs og den sociale verden er dialektisk: Diskursen er med til at konstituere den sociale verden, og samtidig er den sociale verden med til at konstituere diskursen. Sproget i den kritiske diskursanalyse er en form for handling, der kan påvirke verden, og som bliver påvirket af verden (Jørgensen & Phillips 2010, 74). Facebookkommentarerne kan altså blive påvirket af billedet af den druknede dreng, men de kan også påvirke den generelle flygtningedebat. Forskellige diskurser kan desuden tilskrive den samme begivenhed forskellig mening (ibid., 18). Fx kan vi tillægge billedet forskellige betydninger alt efter den diskurs, vi anvender. Fairclough ser altså diskurs som en tekst, samtidig med at diskurs udgør og konstruerer den sociale verden. Det medfører, at den kommunikative begivenhed har tre dimensioner: Når sproget bruges, er det en *tekst*³, det er en *diskursiv praksis*, hvor teksten produceres og konsumeres, og det er en *social praksis* (Fairclough 2010, 3 – 4). I en analyse ser man derfor på tekstens egenskaber (*tekst*), hvilket indebærer en analyse af træk i teksten, fx vokabular. Man ser på den proces, hvor teksten produceres og konsumeres (*diskursiv praksis*), herunder en analyse af dens diskurser og genrer. Slutteligt ser man på den bredere sociale praksis, som den kommunikative begivenhed har fundet sted i (*social praksis*), herunder overvejelser om, hvorvidt den diskursive praksis reproducerer eller ændrer den eksisterende diskurs, samt eventuelle konsekvenser for

² Hertil anvender jeg foruden Faircloughs bog "Discourse and social change" også Jørgensen og Phillips udlægning af teorien.

³ Tekst dækker her over det skrevne, det talte og det visuelle.

den bredere sociale praksis (Jørgensen & Phillips 2010, 80 – 82). Hvordan den kritiske diskursanalyse konkret er anvendt, vil jeg eksemplificere i metodeafsnittet.

Jonathan Haidt

Diskurser rummer moralske forestillinger, og de indebærer, at det at gøre skade på andre er forkert. De moralske forestillinger kommer til udtryk i flygtningedebatten, der derfor også er en moralsk debat. De påvirker desuden vores holdning til, om vi fokuserer på det enkelte menneskes bedste eller på at styrke gruppen. Moral er naturligt en del af os, men påvirkes også af vores omverden. Den følgende redegørelse bidrager til en forståelse af argumentationen i flygtningedebatten.

Haidt beskriver moral som bestående af en række moralske systemer rettet mod bestemte forhold, der tilsammen undertrykker eller regulerer selviskhed og derved muliggør vores sociale liv (Graham et al. 2009, 1030). Dette uanset hvilken kultur eller hvilket samfund, vi kommer fra, og den moralske forståelse bygger alle steder på, at det at gøre skade er forkert (Haidt 2013, 12). Den nyere evolutionære tilgang til studiet af moral mener netop, at de moralske intuitioner er medfødte (Graham et al. 2009, 1030).

Det samfund, vi vokser op i, er dog også med til at forme vores idé om moral, bl.a. ved at rette fokus på bestemte former for moral. Nogle samfund sætter individet og den enkeltes bedste først, mens andre sætter gruppens/samfundets bedste først (Haidt 2013, 6 – 7; 17). Der er moralske domæner, der er grundlæggende i alle menneskers natur, og hver kultur og hvert samfund bygger oven på dette grundlag. Bestemte handlinger aktiverer de moralske systemer i forskellig grad i forskellige kulturer. Det forklarer, hvorfor vores opfattelse af moral kan ligne hinanden på trods af kulturelle forskelle, men at der samtidig kan være forskelle fra kultur til kultur (MoralFoundations.org 2015). Dette påviser Haidt i “Moral Foundations Theory”.

“Moral Foundations Theory”, teorien om moralens grundlag, opstiller fem moralske domæner, der er i alle menneskers natur. Hvert domæne består af en positiv del; det du bør gøre, og en negativ del; det du bør undgå. Domænerne er: omsorg/skade, retfærdighed/snyd, loyalitet/forræderi, autoritet/underminering og hellighed/ødelæggelse. Senere tilføjes frihed/undertrykkelse som et sjette domæne. Forskellige handlinger kan aktivere et specifikt domæne. Fx sættes omsorg/skade ofte i gang af et barns lidelse, retfærdighed/snyd kan blive sat i gang af bedrag, loyalitet/forræderi kan blive aktiveret af trusler mod gruppen, autoritet/underminering af tegn på domi-

nans, mens hellighed/ødelæggelse kan blive sat i gang af, at noget går til spilde (Haidt 2013, 146). I forlængelse af domænerne kan vi undertrykke selviskhed og dermed udvise moral gennem to moralske intuitioner. Den første er den individuelle tilgang, der er forpligtende over for individer. Her beskyttes individer bl.a. gennem love og respekt for andre individers rettigheder. Den anden er den forpligtende tilgang over for grupper, en gruppemoralitet. Den fokuserer på at styrke gruppen gennem individers forpligtelser på regler og pligter (Graham et al. 2009, 1030). De to første moralske domæner, omsorg/skade og retfærdighed/snyd, hører til den individuelle tilgang, da de omhandler individets bedste samt dets rettigheder. De tre sidste domæner, loyalitet/forræderi, autoritet/underminering og hellighed/ødelæggelse, hører til gruppemoraliteten, da de har en social funktion, idet de omhandler loyalitet, pligt og selvkontrol (ibid., 1030 – 1031). Det sjette domæne, frihed/undertrykkelse, der senere tilføjes, handler om at beskytte gruppen, og det kan blive aktiveret ved frihedsberøvelse (Haidt 2013, 199; 202). Det hører til gruppemoraliteten. Jeg vil senere anvende domænerne og tilgangene til at opstille mine hypoteser, og nu til at forklare de forskellige argumenter i debatten.

Vi mennesker har forskellige holdninger til, hvorvidt fokus skal være på den individuelle tilgang eller på gruppemoraliteten, også selv om vi har de moralske domæner til fælles. Det kan medføre en konflikt mellem de to moralske intuitioner og give indtryk af, at argumenter enten er moralske eller amoralske, mens de i virkeligheden alle er moralske, men blot begrundes i forskellige moralske systemer. Fx kan flygtningesituationen aktivere loyalitet/forræderi ud fra et ønske om at værne om Danmark. Her hentes argumentationen i gruppemoraliteten. Det kan virke amoralsk for den person, hvor billedet af den druknede dreng aktiverer omsorg/skade, og dermed argumenterer ud fra den individuelle tilgang med fokus på, hvad der er bedst for den enkelte flygtning. Moralske argumenter kan altså fremstå amoralske, hvis de begrundes ud fra en anden moralsk intuition, end den man selv anvender. Vi mennesker har forskellige værdier, hvormed vi værner om og ønsker forskellige ting. Det er vigtigt at have en forståelse for det for at forstå argumenterne i en moralsk debat.

Rogers Brubaker, Mara Loveman & Peter Stamatov

Vores moralske forestillinger er relateret til vores forståelse af den gruppe, vi tilhører, fx det samfund, vi er en del af. I afgrænsningen af grupper spiller begreber som etnicitet, race, nationalitet, og herunder også religion, en væsentlig rolle. Artiklen "Ethnicity as cognition" præsenterer etnicitet som en kategori, vi lægger ned over verden, og som

styres gennem vores kognition, vores tænkning, samt den måde vi anvender vores viden på. I det følgende vil jeg redegøre for, hvordan vi mennesker inddeler hinanden i kategorier for dermed at give en forståelse for nogle af de holdninger til flygtninge, der viser sig i debatten.

Etnicitet, race og nationalitet er tidligere blevet anset som tre separate områder, men med tiden er grænserne mellem dem udvisket, hvorfor alle tre områder vil blive behandlet sammen⁴ (Brubaker et al. 2004, 47). Ud fra de tre områder kategoriserer og klassificerer vi både os selv og andre i grupper (ibid., 32 – 33).

Kognitionsforskningens udforskning af menneskers kategorisering af verden er langsomt ved at blive en del af studiet af etnicitet. Når vi analyserer, tænker og tolker vores oplevelser, så foretager vi kognitive antagelser. Fx kan vi forklare mønstre i stemmeafgivninger ud fra en antagelse om etnisk loyalitet. Derigennem identificerer vi bl.a. personer, handlinger og problemer på baggrund af sociale kategorier. Gennem kognitive processer danner vi altså antagelser om andre mennesker ud fra deres etnicitet. Vi foretager kategoriseringer og klassificeringer i det øjeblik, vi får øje på noget. Det er fundamentalt i vores mentale processer (ibid., 37). Kategoriseringer og klassificeringer forsimples det, vi oplever. Det medfører, at vi kan have forskellige oplevelser, fx med flygtninge, men alligevel behandle dem alle på samme måde, selv om deres historie og situation er forskellig. Samtidig påvirker vores forventninger til og viden om kategorier ubevidst den mening, vi danner om hinanden på baggrund af tidligere oplevelser (ibid., 38).

Når vi foretager sociale kategoriseringer, har vi en tendens til at favorisere dem, der er i samme kategori eller klasse som os selv, dem vi deler etnicitet med. Der til overdrives lighederne inden for gruppen ofte, mens vi modsat overdriver forskellene til andre grupper. Gruppen har en stærk betydning, og når vi kategoriserer mennesker, så glemmer vi hvert unikt individ og ser dem udelukkende som medlemmer af en gruppe (ibid., 40). Fx kan vi se alle flygtninge som del af én gruppe, mens vi danskere selv er en anden gruppe. Etniske grupper, racer og nationaliteter er dog perspektiver *på* verden, da de kun eksisterer i og gennem vores opfattelse, tolkning, repræsentation, klassifikation, kategorisering og identifikation. Det er perspektiver, vi mennesker selv lægger ned over verden, ikke perspektiver der uvilkårligt er i verden. Grupper bliver derfor repræsentationer for måder at se, tænke og analysere sociale oplevelser samt

⁴ Jeg bruger etnicitet som et begreb, der dækker over både etnicitet, race og nationalitet.

fortolke den sociale verden på (ibid., 45). De etniske, racemæssige og nationale kategorier er blandt de repræsentationer, der er nemme for os mennesker at tænke og derfor også at huske, hvorfor de har nemt ved at overleve. Det forklarer, hvorfor disse forestillinger er udbredte og indgroede i alle kulturer (ibid., 46).

Etnicitet, race og nationalitet er blandt de mest betydningsfulde sociale og kulturelle strukturer og sociale og politiske bevægelser. De lever dog kun videre, fordi de hver dag reproduceres gennem tænkning, tale og handling fra utallige individer (ibid., 52 – 53).

Hypoteser

Som det er vist i teorien, har vi mennesker forskellige moralske intuitioner, og der er derfor forskel på, om vi har fokus på, hvad der er bedst for det enkelte menneske eller for gruppen. Samtidig opdeler vi hinanden i grupper ud fra kategorier som etnicitet og religion. Vores moralske intuition og kategorisering af hinanden udtrykker vi bl.a. i de diskurser, vi bruger i vores argumentation og tilkendegivelse af holdninger. Med udgangspunkt i disse teorier, billedet af den druknede Aylan Kurdis og mediernes forventning om en ændring af tonen i flygtningedebatten fra før til efter billedet, opstiller jeg nedenstående hypoteser:

H1: Der sker ikke en ændring i den politiske og den juridiske diskurs, da disse er baseret på fakta. Den etiske diskurs bliver brugt mere før billedet som et argument mod dem, der er negative over for flygtninge. Brugen af den religiøse og den etnisk/nationale diskurs falder efter billedet, da det derefter handler om medmenneskelighed og ikke om forskelle på mennesker.

Generelt for diskurserne antager jeg, at de bliver brugt mere i kommentarerne før end efter billedet, da kommentarerne i højere grad vil være emotionelle end argumenterende efter billedet. Det antager jeg, da den druknede dreng appellerer til vores følelser.

H2: Antallet af gange religion og ord, der knytter sig til religion, bliver nævnt ændrer sig ikke, men måden, det bliver brugt på, ændrer sig. Det bliver brugt negativt før billedet, mens det bliver brugt positivt efter.

Jeg forventer, at religion før billedet vil blive kategoriseret på samme måde som etnicitet, race og nationalitet, hvilket fører til – trukket hårdt op – at alle flygtning-

ge anses som én gruppe muslimer, der adskiller sig fra den vestlige gruppe af kristne. Derfor forventer jeg, at religion før billedet bruges negativt om *de andre*, muslimer og islam, men at billedet vil ændre på denne opfattelse og dermed ændre på kategoriseringen af flygtninge som en gruppe, der er modsat Vesten. Billedet er med til at lægge et nyt perspektiv på verden. Det kan komme til udtryk gennem en mere positiv brug af religion i argumentationen, bl.a. at næstekærlighed bliver mere centralt.⁵

H3: Der er flere emotionelle kommentarer efter billedet.

H4: Der er flere kommentarer, der forholder sig negativt over for flygtninge før billedet, mens der efter billedet er en overvægt af kommentarer, der er positive over for flygtninge.

Tredje og fjerde hypotese forventer jeg, da billedet illustrerer, hvor alvorlig flygtningesituationen er. Billedet appellerer til vores følelser, og det viser en konkret skæbne, vi kan forholde os til, i modsætning til den mere anonyme gruppe.

H5: Der er flest kommentarer, der placerer sig under gruppemoraliteten før billedet, mens der er flest kommentarer, der placerer sig under den individuelle tilgang efter billedet.

Jeg formoder, at der før billedet vil være en kategorisering af mennesker, der medfører, at mange vil se Danmark som én gruppe, der skal beskytte sig over for gruppen af flygtninge. Billedet gør det klart, at mennesker ikke blot er en del af en gruppe, men at hvert menneske har værd. Det fremkalder en ansvarsfølelse og øger omsorgen for den enkelte, og derfor sker der en ændring i den moralske tilgang.

Empirien bliver i det følgende behandlet og analyseret, hvormed hypoteserne bliver undersøgt.

Metode

For at kunne be- eller afkræfte mine hypoteser undersøger jeg udvalgt empiri. Jeg vil i nedenstående redegøre for mit datamateriale samt valget og behandlingen af det.

⁵ Jeg anvender kategorierne positiv og negativ, men grundet kodningen bøjes begreberne ikke i fx mere eller mindre positiv. Det på trods af, at virkeligheden er mere nuanceret end blot positiv og negativ over for flygtninge.

Den udvalgte empiri

Mit empiriske materiale udgøres af otte kommentartråde fra Facebook⁶, der alle kommenterer på opslag om den nuværende flygtningedebat. Opslagene er fra DR Nyheder og TV 2 Nyhederne, da det er de største nyhedskanaler i Danmark. Der er valgt fire kommentartråde fra hver nyhedsside, og for hver af disse gælder, at to tråde er fra før, og to tråde er fra efter billedet af Aylan Kurdis. De første fire kommentartråde er altså fra dagene op til, at billedet af den druknede dreng blev vist, sådan at de viser den tone, der var i debatten i perioden. De sidste fire kommentartråde er fra den efterfølgende uge, sådan at de ikke afspejler de umiddelbare reaktioner på billedet, men de mere grundlæggende ændringer i synet på de flygtninge, der måtte komme.

Det havde været hensigtsmæssigt, hvis opslagene havde været ens i indhold, så alle kommenterede på samme konkrete sag, men det har ikke været muligt. Fællesnævneren for opslagene er flygtninge i Europa, men de dækker både europæisk politik, hjælp til bådflugtninge, den generelle flygtningesituation i Europa og konkrete historier om familier, der kommer til Danmark. Det kan dog give et bredere billede af folks holdning til emnet. Ift. den kritiske diskursanalyse er det derfor kun den *sociale praksis*, der er ens for alle *teksterne*, nemlig flygtningesituationen overordnet set. Den *diskursive praksis* er ikke den samme, da *teksterne* kommenterer på forskellige opslag på Facebook, der på trods af et fælles overordnet emne ikke er ens i indhold.

Det er kun kommentarerne, der bliver brugt i undersøgelsen, og ikke de svar til kommentarerne, det er muligt at give. På den måde kommenterer alle i én tråd på samme opslag og ikke på andres kommentarer. Det har i alt givet 875 kommentarer, der udgør empirien⁷. Mængden af empiri og behandlingen deraf er desuden valgt ud fra, hvad der har været muligt ift. opgavens omfang. Facebookkommentarer er valgt, da de er en spejling af, hvordan folk interagerer socialt, og samtidig er det umiddelbare reaktioner. Et emne som flygtninge er blandt dem, der giver de mest voldsomme reaktioner, og her kan der være en tendens til, at det er dem med de mest negative og ekstreme holdninger, der ytrer sig. Ifølge Holst 2015 anses tonen dog ikke for at være anderledes, end den ville være i en social sammenhæng, der ikke foregår bag en skærm (Holst 2015).

⁶ Der er under litteraturliste/pensumliste henvist til kommentartrådene.

⁷ Tallet er en anelse mindre end det antal kommentarer, der tilsammen er angivet på Facebook. Både DR og TV 2 forklarer efter direkte henvendelse, at det skyldes, at de skjuler de kommentarer, der overskrider deres retningslinjer, hvilket jeg senere vil vende tilbage til.

Behandling af empiri

Kommentarerne blev kodet i Excel⁸ på baggrund af en række variabler, der står beskrevet i nedenstående, for derefter at blive statistisk behandlet⁹. Hver kommentar bliver nummereret, kommentaren sættes ind, og det samme gør navnene på de, der kommenterer, samt deres køn, og kommentarens antal af 'synes godt om' noteres. Derefter analyserer jeg kommentaren for at finde den overordnede diskurs i teksten. Under denne variabel er der valgt fem parametre, politisk, juridisk, etisk, etnisk/national og religiøs. De er valgt, da det er dem, der er identificeret i argumentationen i kommentarerne. Fx kan den juridiske diskurs handle om, hvorvidt det er flygtninge eller migranter, der kommer. Det er altså argumenter og valg af ord, der ligger til grund for mit valg af diskursen i en kommentar. Kommentarerne kan have flere diskurser, fx politisk og etnisk/national, men så er det den overvejende diskurs (oftest den politiske), der er noteret. En sådan kommentar kunne handle om, at *vi* ikke kan tage imod *flygtninge*, for så er der ikke *penge* nok til, at *vi danskere* kan have det godt. Mere end halvdelen af kommentarerne har jeg ikke kunnet placere under en diskurs, fordi de ikke argumenterer. Derefter har jeg registreret, om kommentarerne nævner religion eller religiøse elementer, da kommentaren godt kan have en ikke-religiøs diskurs, men alligevel nævne religion. Derfor er der altså både en variabel, der noterer diskurser, og en variabel, der noterer brugen af ord, der knytter sig til religion. Jeg noterer derpå, om kommentarerne er emotionelle, og om der er en positiv eller negativ indstilling over for flygtninge. Hvilken af Haidts moralske domæner, der bliver brugt i argumentationen, noterer jeg også for at finde frem til, hvorvidt argumentationen omhandler individets eller gruppens bedste. Til at placere kommentarerne i de forskellige moralske domæner har jeg brugt en oversigt¹⁰, der placerer forskellige ord under de forskellige domæner (Graham et al. 2009, 1045 – 1046). Derefter noterer jeg hvilke kommentarer, der ikke har et indhold, der er relevant for kodningen. Det kan bl.a. skyldes, at de kommenterer på noget helt andet end flygtningesituationen, fx at de kritiserer nyhedsstationerne. De indgår dog fortsat som en del af kodningen og dermed i resultaterne, da de er en del af kommentartrådene. Slutteligt er det noteret, om kommentaren er fra før eller efter bil-

⁸ Se eksempel i bilag B.

⁹ Den statistiske analyse og den senere model "Probability of Religious Content" er lavet af Kristoffer L. Nielbo, adjunkt i religionsvidenskab ved Aarhus Universitet. Han har anvendt nominal/ordinal multinomial regression og logistisk regression for binære reponsvariabler.

¹⁰ Se bilag C.

ledet, hvilket opslag den kommenterer på og eksempler på ord, der har været afgørende for, hvor kommentaren er placeret.

Selve kodningen og behandlingen af det kodede materiale er kvantitativt behandlet, mens jeg anvender kvalitativ metode, en tekstanalyse af kommentarerne, for at kunne placere materialet korrekt i kodningen. Et eksempel på en tekstanalyse, og på hvordan den kritiske diskursanalyse er brugt i praksis, er kommentaren: “Hvor er det bare fedt, der stadig så mange mennesker med hjertet på det rigtige sted..”¹¹, skrevet af VMM¹² i tråd 5, hvor opslaget handler om syv danskere, der tager til Lesbos for at hjælpe flygtninge. Kommentaren placeres under den etiske diskurs, da det at have hjertet på det rette sted tolkes som den rette handling og dermed en etisk handling. Fordi kommentaren er positiv over for de mennesker, der hjælper flygtninge, placeres den som positiv over for flygtninge. Kommentaren er desuden positiv omkring det, at mennesker hjælper og udviser omsorg over for mennesker i nød, hvorfor den tolkes som tilhørende det moralske domæne omsorg/skade. For mange af kommentarerne gælder det dog, at de har været meget korte. Flere har i kommentarerne fx kun skrevet “velkommen”. En sådan kommentar argumenterer ikke, hvorfor der ikke er en diskurs, og den bliver i stedet krydset af som emotionel. Den anses som positiv over for flygtninge, da det er underforstået, at det er flygtninge, den byder velkommen. Den placeres i det moralske domæne omsorg/skade, da den førnævnte oversigt placerer ord som empati og omsorg i netop dette domæne. På trods af at disse ord ikke bruges direkte, tolkes det, at der implicit ligger en omsorg i at byde mennesker, der er på flugt fra krig, velkommen. På denne måde er alle kommentarerne kodet konsistent og ud fra faste kriterier.

I den følgende analyse har jeg brugt begreberne ‘signifikante ændringer’ og ‘tendenser’ ift. resultaterne. Jeg har en hypotese om, at et forhold ændrer sig, og derfor ønsker jeg at afvise nul-hypotesen, dvs. en hypotese der ikke forventer en ændring. Her bruger jeg det formelle kriterie om, at $p < 0,05$. Dvs., at hvis sandsynligheden for, at jeg tager fejl i min hypotese er under 5%, så er der tale om en signifikant ændring, og jeg kan afvise nul-hypotesen (Boolsen 2004, 27). Med andre ord handler det om, i hvor høj grad jeg kan afvise, at der ikke sker en ændring. Tendenser accepteres i denne op-

¹¹ Stavning, kommatering, mellemrum og slåfejl er bibeholdt fra originalen i dette og de senere citater.

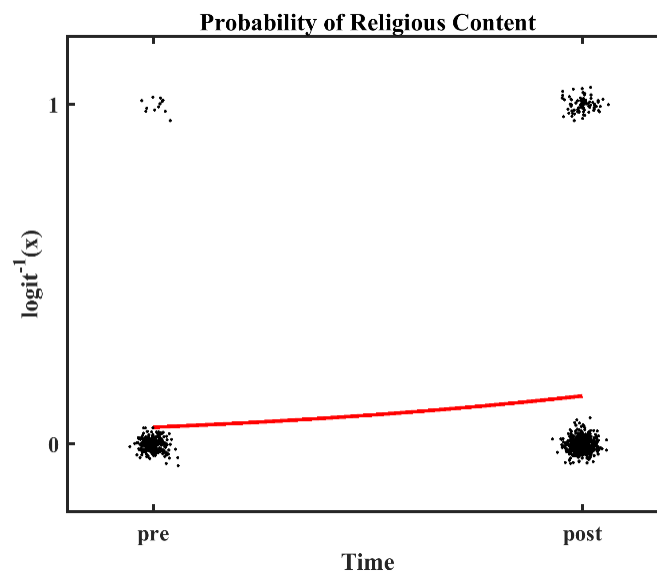
¹² Det fulde navn er oplyst under empirien på litteraturlisten/pensumlisten. Det samme gælder for dem, der efterfølgende citeres.

gave med $p = 0,20$. Altså vil jeg tale om tendenser, når der er omkring 20% sandsynlighed for, at jeg tager fejl i mine hypoteser.

Analyse

I analysen ser jeg nærmere på undersøgelsens enkelte dele samt resultaterne. Jeg udlægger den kvantitative undersøgelse og belyser dele af resultaterne kvalitativt. Jeg kommer ind på, hvad der kan have påvirket resultaterne, og jeg sætter resultaterne ift. hypoteserne og undersøger dermed, om jeg kan påvise signifikante ændringer eller tendenser fra før til efter billedet.

Den statistiske analyse undersøger forskelle fra før til efter billedet på baggrund af kodningens variabler, bl.a. de anvendte diskurser og emotionelle kommentarer. Det er dog kun på én variabel, der er sket en signifikant ændring fra før billedet af den druknede dreng til efter, nemlig i antallet af gange religion bliver nævnt, hvilket nedenstående model viser:

Grafens

linje illustrerer stigningen på 14% i antal gange, religion bliver nævnt. Religion bliver nævnt forholdsvis få gange, hvorfor 14% er en temmelig høj stigning, og samtidig viser resultatet at $p < 0,001$, hvorfor der er tale om en signifikant ændring. Dermed kan H2, at antallet af gange religion bliver nævnt ikke vil ændre sig fra før til efter billedet, ikke bekræftes. Hypotesen bliver heller ikke bekræftet ift., hvorvidt kommentarerne ændrer sig fra negative til positive over for flygtninge, da der ingen ændring var på den variabel ift. kommentarerne, der anvender religion.

For at kunne sige noget om hvad kommentarerne, der nævner religion, handler om, har jeg kigget mere kvalitativt på dem. Kommentarerne bruger bl.a. ord som næstekærlighed, kristne, muslimer og islam, men hovedparten fokuserer på Islamisk Stat. Det nævnes bl.a. som det flygtninge flygter fra, og som noget vi i Vesten bør frygte følger med flygtninge, men der tegner sig ikke et billede af, at ordene er brugt væsentligt anderledes fra før til efter billedet. Mange af kommentarerne kategoriserer imidlertid flygtninge som muslimer, og de ser denne kategori som problematisk og sætter den i modsætning til Danmark og kristne. MO skriver i tråd 3: “Danmark skal gøre som polen og slovakiet , kun modtage kristne flygtninge. De kan gå direkte ind i samfundet, så kan de muslimske lande tage deres trosfæller , så blir der ingen stridigheder”. Denne kategorisering af flygtninge som muslimer og ikke som medmennesker eller blot som flygtninge vil senere blive diskuteret.

Ligesom der ikke er en ændring i brugen af ord, der knytter sig til religion, finder der heller ikke ændringer sted i brugen af de anvendte diskurser fra før til efter billedet. Ses fordelingen af de anvendte diskurser uafhængigt af tiden, er der dog særligt én diskurs, der i høj grad bliver brugt. Brugen af diskurserne i kommentarerne fordeles sig således:

Etnisk/national	30
Juridisk	24
Religiøs	26
Etisk	27
Politisk	258
Uden diskurs	510

Fordelingen af diskurser og kommentarer viser tydeligt, at det i høj grad er den politiske diskurs, der bliver anvendt. Den politiske diskurs i kommentarerne er særligt kendetegnet ved spørgsmål om, hvordan flygtninge skal hjælpes, og en holdning om, at flygtningestrømmen er et (økonomisk) pres på Europa og Danmark. FFP skriver i tråd 2: “de skal hjælpes i nærområderne og ikke her i lille Danmark... vi har i forvejen en masse opgaver med ældre syge og svage borgen... stop nu og tænk på os selv”. Citatet eksemplificerer yderligere, at den politiske diskurs ofte indeholder den etnisk/nationale

diskurs. Flygtninge ses her som en kategori, der står i modsætning til danskere med brug af ord som 'de' og 'os'.

H5 antager, at størstedelen af kommentarerne placerer sig under Haidts gruppemoralitet før billedet, mens størstedelen placerer sig under den individuelle tilgang efter billedet. Dvs., at før billedet skal flest kommentarer argumentere ud fra domænerne loyalitet/forræderi, autoritet/underminering, hellighed/ødelæggelse og frihed/undertrykkelse og dermed udvise moral, der styrker gruppen/samfundet. Billedet forventes at ændre på dette, så flest kommentarer anvender domænerne omsorg/skade og retfærdighed/snyd i argumentationen efter billedet og fokuserer dermed på, hvad der er bedst for det enkelte individ. Datamaterialet viser, at i alt 431 kommentarer hører under den individuelle tilgang. 114 af dem er før billedet, mens 317 er efter. I alt hører 147 kommentarer under gruppemoraliteten, hvor 43 kommentarer er før billedet, og 104 kommentarer er efter. De resterende 297 kommentarer giver ikke udtryk for et af de moralske domæner. Samtidig viser datamaterialet, at 262 af kommentarerne er fra før billedet, mens 613 er efter. Med den viden er det muligt at beregne, hvorvidt der sker en ændring i anvendelsen af den individuelle tilgang og gruppemoraliteten fra før til efter billedet¹³:

	Før	Efter
Den individuelle tilgang	43,5%	51,7%
Gruppemoraliteten	16,3%	16,4%

Anvendelsen af gruppemoraliteten ændrer sig ubetydeligt, mens anvendelsen af den individuelle tilgang stiger med 8,2% fra før til efter billedet. Der er altså en tendens, der peger på, at flere argumenterer ud fra individets bedste, efter billedet af den druknede dreng er blevet vist. Det er blot en tendens, $p = 0,23$, på trods af stigningen på 8,2%, da der stort set ingen ændring sker ift. gruppemoraliteten, hvorfor det er en signifikant ændring. H5 kan derfor hverken be- eller afkræftes.

Hvorvidt der er sammenhæng mellem at have en positiv, negativ eller neutral indstilling til flygtninge og at argumentere ud fra de to tilgange til moral er også beregnet – dog uafhængigt af tidsperspektivet før og efter. Der er i alt 431 kommentarer under den individuelle tilgang, og her er 253 positive, 101 er negative, og 77 forholder

¹³ Denne og den følgende udregning er at finde i bilag D.

sig neutralt. Under gruppemoraliteten er der i alt 147 kommentarer, hvoraf 20 er positive, 80 er negative, og 47 er neutrale. Den procentvise fordeling i indstillingen over for flygtninge for de to tilgange til moral er derfor:

	Positiv	Negativ	Neutral
Den individuelle tilgang	58,7%	23,4%	17,9%
Gruppemoraliteten	13,6%	54,4%	32%

Her er en signifikant forskel, $p < 0,0001$, mellem de to tilgange og holdningen til flygtninge. Det er særligt forskellen på den positive og negative indstilling ift. de to tilgange, der er markant. Inden for den individuelle tilgang er mere end halvdelen af kommentarerne positive over for flygtninge, mens det inden for gruppemoraliteten er mere end halvdelen af kommentarerne, der er negative over for flygtninge. Denne fordeling vil blive belyst i diskussionen.

Analysen fandt ingen signifikante ændringer på de øvrige variabler, bl.a. på fordelingen af køn, der kommenterer, eller på emotionelle kommentarer. Der kan have været tendenser, men de har i så fald været for usikre til at komme frem i analysen. En forklaring på dette kan være, at der har været for mange felter i kodningen, der ikke kunne udfyldes. Der var bl.a. en stor del af kommentarerne, hvori der ikke var en diskurs, og det har efterladt tomme felter. De tomme felter slører for eventuelle tendenser, fordi de bevirker en stor mængde støj – altså kan mulige forskelle forsvinde. Hypoteserne kan derfor ikke bekræftes, da der ikke er signifikante ændringer fra før til efter billedet. For H5 er der dog en tendens til, at flere kommentarer placerer sig under den individuelle tilgang efter billedet, og der er påvist en stigning i antallet af gange, ord, der knytter sig til religion, bliver brugt. Samtidig er der påvist stor brug af den politiske diskurs i argumentationen i kommentarerne, samt at de, der argumenterer ud fra den individuelle tilgang, er mere tilbøjelige til at være positive over for flygtninge modsat dem, der argumenterer ud fra gruppemoraliteten, der er overvejende negative over for flygtninge. På trods af at de fremsatte hypoteser ikke kan bekræftes, kan de dog heller ikke falsificeres, da for mange kommentarer har efterladt tomme felter i kodningen. Hvorvidt en anderledes kodning kunne have ændret på dette vil i det følgende blive diskuteret.

Diskussion

Jeg vil her diskutere analysens resultater ift. teorien, da teorien kan give forklaringer på de tendenser og ændringer, der viser – og ikke viser – sig. Jeg vil desuden diskutere min metode: Kunne jeg have undersøgt mit materiale anderledes, og hvad kunne det betyde for resultaterne? Derefter vil jeg belyse resultaterne ift. en undersøgelse foretaget af European Journalism Observatory.

Empiri og teori

Ifølge Brubaker et al. kategoriserer vi hinanden, og vi overdriver ofte de forskelle, der måtte være på *os* og *de andre*. Når religion er nævnt i datamaterialet, er det bl.a. denne følgende måde at kategorisere hinanden på, der har vist sig: Vi antager, at alle flygtninge er muslimer, og de anses som én gruppe, der står i modsætning til gruppen af (kristne) danskere. Der sker dog ikke en ændring i indholdet af disse kommentarer, og stigningen af religion i kommentarerne lader derfor ikke til at have med billedet af den druknede dreng at gøre. At brugen af religion i kommentarerne øges kan skyldes, at flygtningestrømmen tager til, og derfor taler vi mere om flygtninge som en gruppe, der er forskellig fra Vesten. Det er dog kun en formodning, da det ikke har været en del af opgavens undersøgelse.

Den kategorisering, vi mennesker foretager af *os* over for *dem*, kan have indflydelse på brugen af den politiske diskurs, der var den mest anvendte diskurs uafhængig af tiden. Hvordan *vi* i Danmark kan hjælpe *dem*, uden at det går ud over *os*, er en overvejelse, der går igen i mange af kommentarerne med politisk diskurs. Vi favoriserer vores egen gruppe og vil dén det bedst. Det viser igen, at mange kommentarer med politisk diskurs også anvender etnisk/national diskurs. De øvrige kommentarer placerer sig forholdsvist ligeligt mellem de resterende diskurser. Det skyldes ifølge diskursanalysen, at vi med forskellige diskurser kan tilskrive én begivenhed forskellige meninger. Vi ser og vurderer billedet af Aylan Kurdis forskelligt, hvorfor vi ikke ser ens på flygtningesituationen, og derfor argumenterer vi med forskellige diskurser.

Analysen viste en tendens til, at brugen af Haidts moralske domæner omsorg/skade og retfærdighed/snyd og dermed tilknytningen til den individuelle tilgang steg fra før til efter billedet. Billedet er emotionelt og påvirker os, og det fremkalder omsorg for den druknede dreng samt en følelse af uretfærdighed over drengens død og dermed også over alle de mennesker, der må flygte og sætte deres liv på spil. Det kan også forklare, hvorfor mange under den individuelle tilgang er positive over for flygt-

ninge, som det sidste skema i analysen viste. Omvendt viste det også, at der er en tendens til, at gruppemoraliteten har et flertal, der er negative over for flygtninge. Det kan kategoriseringer forklare, for når vi kategoriserer os danskere som én gruppe, så favoriserer vi denne gruppe, og så bliver flygtninge til gruppen, der er modsat os, og som vi forholder os negativt til. De to tilgange til moral kan virke modstridende. Det kan forklare dele af flygtningedebatten, hvor den individuelle tilgang er for flygtninge, mens gruppemoraliteten er mod flygtninge, og dermed opstår der en konflikt om, hvem vi først skal hjælpe og tænke på: Os selv eller flygtninge?

Analysen viste, at der næsten ingen ændringer skete i vores holdning til flygtninge fra før til efter billedet. Brubaker et al. forklarer, at når vi kategoriserer, så forsimples vi. Selvom vi ser forskellige ting, så simplificerer vi dem, sådan at vi kan forholde os til dem på én og samme måde. En forklaring på de manglende ændringer kan derfor være, at når vi ser billedet af den druknede dreng, forsimples vi det og kommer det i samme kategori som alle andre flygtninge. Vi fastholder det samme syn på flygtninge, og derfor medfører billedet ikke ændringer. Desuden transformeres hvert enkelt menneske gennem kategoriseringer til blot at være et medlem af gruppen. Er det tilfældet med den druknede dreng, ses han ikke som et unikt menneske med én skæbne. Han er i stedet en del af gruppen, og derfor påvirker han os ikke i en sådan grad, at vi ændrer os markant i vores argumentation og holdning til flygtninge.

Faircloughs kritiske diskursanalyse er i opgaven blevet brugt til at undersøge ændringer i sproget og den sociale verden. Undersøgelsen viser ingen ændringer i diskurserne fra før til efter billedet, hvilket kan tyde på, at teksterne reproducerer de diskursive praksisser, men ikke ændrer på dem. De manglende ændringer kan forklares gennem kategoriseringerne hos Brubaker et al. Vi ser drengen som en del af gruppen af flygtninge, og vi forsimples vores oplevelse af hans skæbne, hvorfor vi ikke behandler og oplever hans historie anderledes end andre historier om flygtninge. Omvendt burde der ud fra Haidts moralske domæner være sket en ændring fra før til efter billedet, herunder særligt ift. domænet omsorg/skade, der netop bliver aktiveret af bl.a. børn, der lider. Der er dog kun en tendens til, at denne ændring sker. Hvis Haidt har ret i sin teori, og mediernes påstand alligevel er rigtig, og der dermed finder en ændring sted i argumentation og holdning fra før til efter billedet, hvorfor lader denne ændring sig så ikke vise? Det vil jeg i det følgende diskutere.

Empiri og metode

Analysen viser altså ikke en forskel fra før til efter billedet. Det kan skyldes, at der ikke sker en ændring, men det kan også tilskrives andre årsager. Det er ikke nødvendigvis alle, der har set eller hørt om billedet af den druknede dreng, hvorfor de ikke kan være påvirket af det. Det er en usikkerhed ved udformningen af undersøgelsen, jeg ikke har kunnet tage højde for. Samtidig er det ikke de samme mennesker, der kommenterer før og efter, ligesom det ikke er de samme opslag, der kommenteres på. Det er dog vilkårene for at arbejde med holdningsstof på sociale medier. Dermed har materialets form visse begrænsninger. Både DR Nyheder og TV 2 Nyhederne har desuden retningslinjer, kommentarerne skal følge. Overholdes de ikke, sletter nyhedsstationer de pågældende kommentarer. Retningslinjerne dækker for begge stationer over bl.a. en respektabel tone (DR 2015; TV 2 2015). Hvor mange kommentarer det drejer sig om, har de to nyhedsstationer ikke tal på¹⁴. De slettede kommentarer kan have påvirket og dermed svækket resultaterne. I så fald skulle det dog dreje sig om et større antal kommentarer, der ikke følger nyhedsstationernes retningslinjer, men da antallet og indholdet af de slettede kommentarer er ukendt, kan der ikke slutes ud fra dette. En anden forklaring på de manglende ændringer er de mange kommentarer, jeg ikke kunne bruge, fx hvis de kun bestod af taggedede navne, men de har været en del af det samlede datamateriale, fordi de har været en del af de anvendte kommentartråde. En overvejelse er, at de kunne være sorteret ud af datamaterialet. På den måde ville det alene have været de relevante kommentarer med argumenter og holdninger, der var blevet kodet, og så ville resultaterne måske se anderledes ud, fordi der ikke ville være de tomme felter til at indgå i statistikken og sløre for eventuelle ændringer. Havde opgavens omfang tilladt det, ville en større undersøgelse med et større datamateriale give et mere repræsentativt billede af debatten og evt. ændringer i det. Ideelt set skulle jeg desuden have haft andre til at kode min empiri, så jeg ikke ubevidst kan have ledt efter svar, der ville bekræfte mine hypoteser.

Gjorde billedet en forskel?

Radioprogrammet “Mennesker og medier” på P1 sætter i udseendelsen 04.12.15 fokus på mediernes dækning af flygtningesituationen før og efter billedet af Aylan Kurdis. Det sker med udgangspunkt i en undersøgelse, der har analyseret denne dækning i ni europæiske lande (European Journalism Observatory 2015). Undersøgelsen finder, at

¹⁴ Sådan svarer begge nyhedsstationer efter direkte henvendelse til dem.

der før billedet var balance mellem de positive og negative artikler over for flygtninge, men at det ændrede sig allerede et døgn efter billedet, hvor langt flere artikler var positive og udviste sympati over for flygtninge. Ændringen varede dog ikke længe, for efter en uge var der igen samme balance mellem positive og negative artikler, som før billedet blev vist. Dette passer med min undersøgelse af kommentarer, hvor der næsten ingen ændringer var i diskurserne fra før til efter. Billedet blev kun et kortvarigt vendepunkt, og det endte endda med at få den modsatte effekt. Undersøgelsen viser nemlig, at der tre uger efter, billedet blev vist, var færre positive artikler over for flygtninge, end der var før billedet. Der var altså et kort opsving i den positive dækning, men billedet ændrede ikke mediernes dækning på længere sigt. “Mennesker og medier” forklarer, at udviklingen kan skyldes *compassion fatigue*. Det er en teori om, at et så stærkt billede som det af den druknede Aylan Kurdis kan nedsætte vores evne til at vise medfølelse, og vi mister empati, fordi vi simpelthen ikke kan overskue så voldsomt et billede (P1 2015). Undersøgelsen er af mediernes dækning, men den påvirkning, billedet kan have, gælder for alle.

Gjorde billedet en forskel? Ændrede det debatten, som medierne mente, det ville? Billedet medførte ikke de forventede ændringer – ikke i de kommentartråde, der i denne opgave er blevet undersøgt. Det er med undtagelse af, at der sker en stigning i antallet af gange, religion bliver nævnt efter billedet, men ud fra kommentarernes indhold lader det ikke til at være motiveret af billedet. Jeg finder dermed ikke det, jeg forventede, men undersøgelsen viser andre perspektiver, man kunne gå videre med, fx hvorfor religion bliver nævnt mere efter billedet. Der er derudover de nævnte tendenser, bl.a. at der er et større fokus på det enkelte menneske, efter billedet er blevet vist. En anderledes kodning kunne måske have givet mere præcise svar. Den valgte kodning og de valgte variabler er dog teoretisk motiveret og valgt ud fra, at de kunne undersøge hypoteserne, samt hvad der ift. opgavens opfang var muligt. Opgaven afprøver en række hypoteser ud fra et begrænset datamateriale, og samtidig er det udelukkende facebookkommentarer, der er blevet undersøgt. Billedet kan altså have ændret debatten andre steder i samfundet, fx hos politikerne, og ifølge undersøgelsen fra European Journalism Observatory ændrede det kortvarigt mediedækningen af debatten i en mere positiv retning. Det var dog ikke en forandring, der fortsatte. Måske er vi blevet påvirket af billedet, men det er ikke i en sådan grad, at vi ændrer argumentation og holdning til emnet – i hvert fald ikke i vores kommentarer på Facebook.

Konklusion

Jeg fandt i opgaven ikke den forventede ændring i argumentation og holdning til flygtninge fra før til efter billedet af den druknede Aylan Kurdis. Min hovedtese om en ændring af diskursen i debatten kan derfor ikke bekræftes, hvilket jeg når frem til gennem analyse af udvalgt empiri. Jeg må desuden forkaste mine øvrige hypoteser med undtagelse af en del af min femte hypotese: At flest kommentarer placerer sig under gruppemoraliteten før billedet, mens flest placerer sig under den individuelle tilgang efter billedet. Mængden af kommentarer under gruppemoraliteten ændrede sig ikke fra før til efter, men der er en større procentdel under den individuelle tilgang efter billedet end før. Det var dog kun en tendens, ikke en signifikant ændring. Samtidig fandt jeg, at der er flest, der er positive over for flygtninge under den individuelle tilgang, mens der er flest, der er negative under gruppemoraliteten. Det kan forklares ud fra Haidts teori, da den individuelle tilgang fokuserer på den enkelte flygtning og bliver påvirket af billedet ved at føle omsorg for drengen, mens gruppemoraliteten ønsker at styrke gruppen, i dette tilfælde Danmark, og forsvare landet mod flygtninge. At vi overhovedet tænker i grupper, forklarer Brubaker et al. med de kategoriseringer, vi mennesker laver af hinanden, hvormed vi skaber modsatrettede grupper. Der sker dog ikke større ændringer i flygtningedebatten, hvilket kan være grundet *compassion fatigue*; det stærke billede nedsætter vores medfølelse. Billedet ændrede altså ikke debatten.

Litteraturliste/pensumliste

Brubaker, Rogers, Mara Loveman & Peter Stamatov

2004 “Ethnicity as cognition”, *Theory and Society* 33, 31 – 64.

Fairclough, Norman

2010 *Discourse and Social Change*, Polity, Cambridge.

Graham, Jesse, Jonathan Haidt & Brian A. Nosek

2009 “Liberals and Conservatives Rely on Different Sets of Moral Foundations”,
Journal of Personality and Social Psychology, 96(5), 1029 – 1046.

Haidt, Jonathan

2013 *The Righteous Mind*, Penguin Books, London.

Jørgensen, Marianne Winther & Louise Phillips

2010 *Diskursanalyse som teori og metode*, Roskilde Universitetsforlag,
Frederiksberg C.

Artikler/hjemmesider

Boolsen, Merete Watt

2004 “Introduktion til kritisk statistik”, polsci.ku.dk
http://polsci.ku.dk/arbejdspapirer/2004/us_2004_01.pdf (set 11.12.15).

DR

2015

https://www.facebook.com/DRNyheder/info/?business_id=314686885401388&tab=page_info (set 01.12.15).

European Journalism Observatory

2015 “Research: How Europe’s Newspapers Reported The Migrant Crisis”,
en.ejo.ch

<http://en.ejo.ch/research/research-how-europes-newspapers-reported-the-migration-crisis> (set 05.12.15).

Holst, Charlotte

2015 “Danskerne: Flygtningedebat graver grøfter”, Ugebrevet A4,

<http://apps.infomedia.dk.ez.statsbiblioteket.dk:2048/Ms3E/ShowArticle.aspx?outputFormat=Full&Duid=e53765f6> (set 11.11.15).

Information

2015 “Et brutalt foruroligende billede”, Information.dk

<http://www.information.dk/544606> (set 11.12.15).

MoralFoundations.org

2015

<http://moralfoundations.org/> (set 15.11.15).

P1

2015 “Mennesker og medier”, dr.dk

<http://www.dr.dk/radio/ondemand/p1/mennesker-og-medier-2015-12-04#!/>

(hørt 05.12.15).

Pedersen, Mette Stender

2015 “Ekspert: Foto af druknet dreng kan blive et vendepunkt”, dr.dk

<http://www.dr.dk/nyheder/udland/ekspert-foto-af-druknet-dreng-kan-blive-et-vendepunkt> (set 21.10.15).

Røde Kors

2015 “Flygtninge i tal”, rodekors.dk

<https://www.rodekors.dk/indsamler/infografik-flygtninge> (set 21.10.15).

TV 2

2015

<http://nyhederne.tv2.dk/2015-11-02-tv-2s-retningslinjer-paa-facebook> (set 01.12.15).

Udlændingestyrelsen

2015 “Tal og fakta på udlændinggeområder 2014”, nyidanmark.dk

<https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/1100C0D4-5EF5-49FF-807D-E8559342DFA2/0/talogfakta2014.pdf> (set 07.12.15).

Empiri: Kommentartråde fra Facebook

TV 2 Nyhederne

26.08.15 (tråd 1)

<https://www.facebook.com/tv2nyhederne/videos/vb.115621461786836/1276366412378996/?type=2&theater> (set 10.10.15).

27.08.15 (tråd 2)

<https://www.facebook.com/tv2nyhederne/videos/vb.115621461786836/1276836202332017/?type=2&theater> (set 11.10.15).

- Herfra citerer jeg Finn Føtex Pedersen, som jeg i opgaven har henvist til med FFP.

09.09.15 (tråd 3)

<https://www.facebook.com/tv2nyhederne/videos/vb.115621461786836/1286929294656041/?type=2&theater> (set 10.10.15).

- Herfra citerer jeg Michael Olesen, som jeg i opgaven har henvist til med MO.

10.09.15 (tråd 4)

<https://www.facebook.com/tv2nyhederne/photos/pb.115621461786836.-2207520000.1447139466./1287265757955728/?type=3&theater> (set 10.10.15).

DR Nyheder

31.08.15 (tråd 5)

<https://www.facebook.com/video.php?v=1030004980383359&set=vb.115104055206794&type=2&theater> (set 11.10.15).

- Herfra citerer jeg V Manoharan Mariampillai, som jeg i opgaven har henvist til med VMM.

31.08.15 (tråd 6)

<https://www.facebook.com/video.php?v=1029709833746207&set=vb.115104055206794&type=2&theater> (set 11.10.15).

10.09.15 (tråd 7)

<https://www.facebook.com/DRNyheder/photos/pb.115104055206794.-2207520000.1447945655./1035426379841219/?type=3&theater> (set 11.10.15).

10.09.15 (tråd 8)

<https://www.facebook.com/DRNyheder/photos/pb.115104055206794.-2207520000.1447945655./1035347873182403/?type=3&theater> (set 11.10.15).

Bilagliste

Bilag A: Billedet af Aylan Kurdis.

Bilag B: Screenshots fra kodning af empiri.

Bilag C: Oversigt over ord, der placerer sig under de moralske domæner.

Bilag D: Udregninger af resultater i analysen.